

IT-rätt

Staffan Malmgren

051214

Översikt

- 15-minuters grundkurs i juridik
- Den materiella IT-rätten
  - Datorbrott
  - Avtalsrätt
  - E-handelsregleringar
  - Yttrandefrihet
  - Personlig integritet
  - Immaterialrätt
- Att lösa juridiska problem

*When you only have
time for the answers™*

24 proven one-hour lessons

SAMS
Teach Yourself

**SECOND
EDITION**
Includes new
coverage of SVG
and SMIL

~~XML~~

Juridik

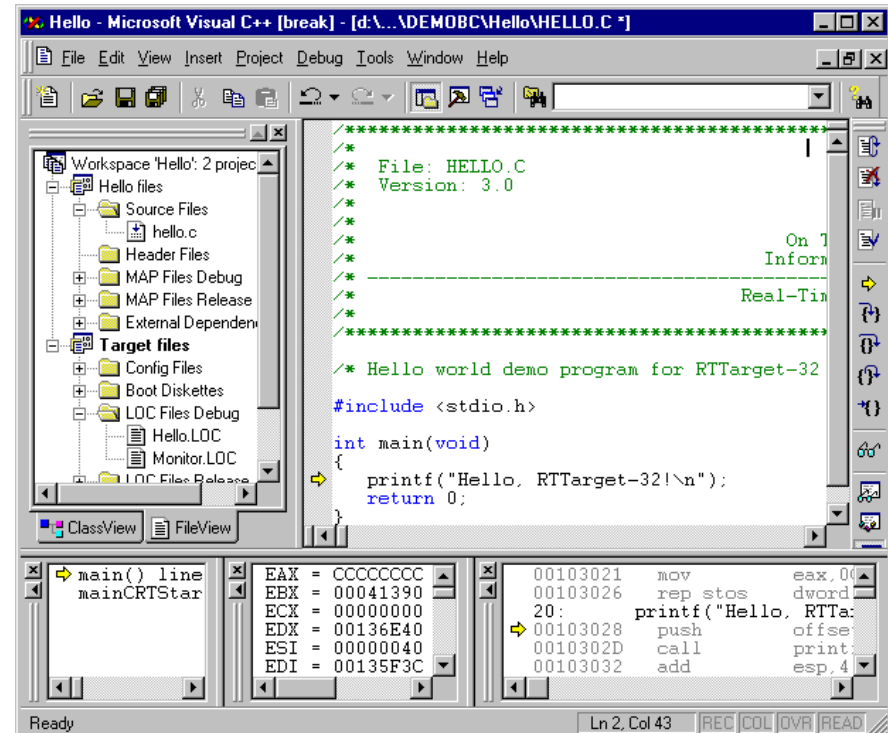
15 minuter

~~in 24 hours~~

Michael Morrison

SAMS

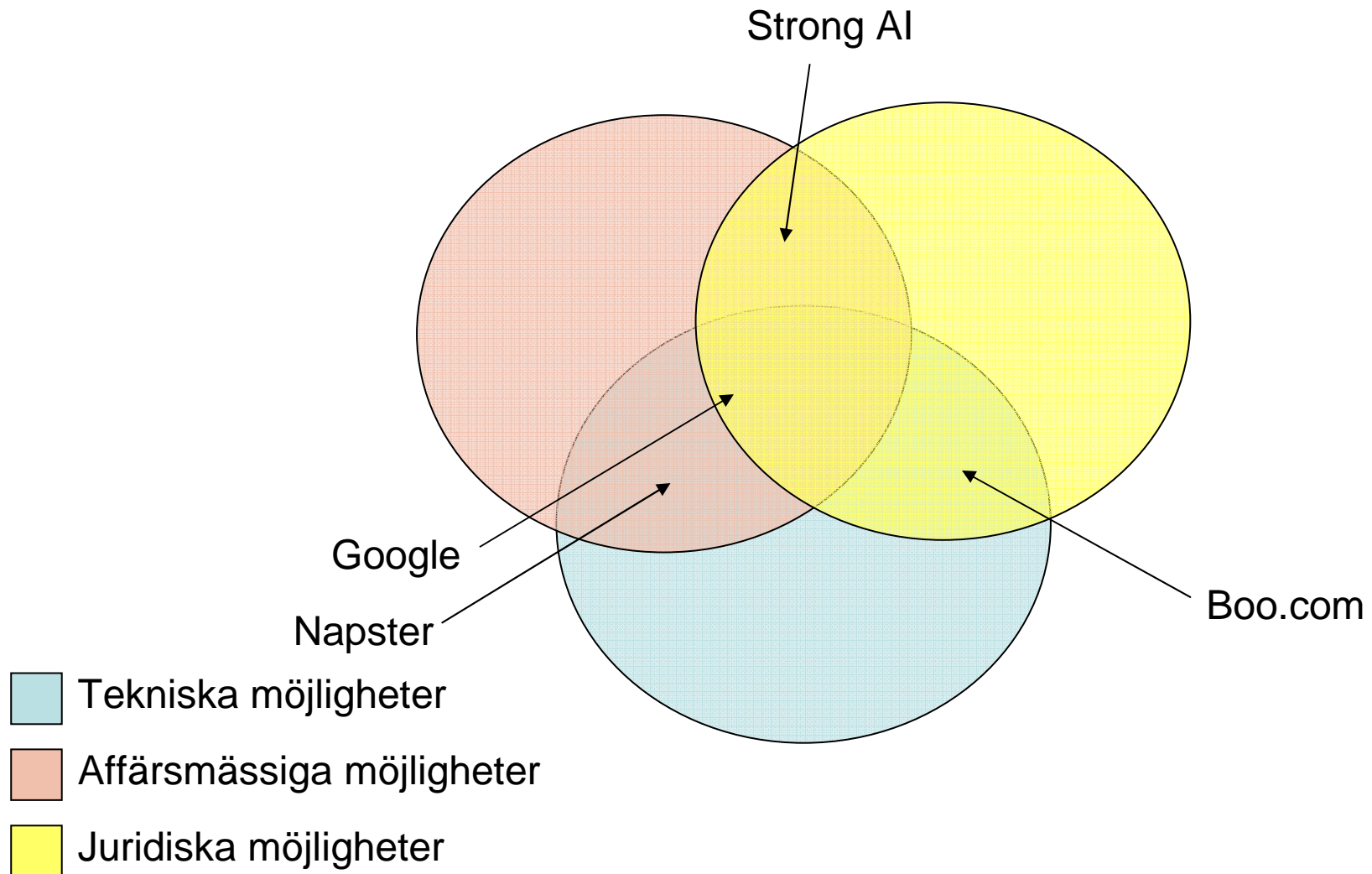
Likheter och olikheter

Nationellt & internationellt

- Jurisdiktion
- Lagval
- Forumval

- Lagharmonisering
  - INFOSOC, E-handelsdirektivet
- Internationella konventioner
  - Bernkonventionen, Wipo Copyright Treaty

Juridisk systemdesign

Juridisk systemdesign

- Byggstenarna:
  - Standarder
  - Licenser (dina och andras)
  - Patent
- Funktionerna:
  - Upphovsrätten
  - Personuppgiftsskyddet
  - Skadeståndsansvaret

Den materiella IT-rätten

- Straffrätt, civilrätt och datorbrott
- Avtalsrätt för systemutvecklare
- E-handel och konsumenträtt
- Yttrandefrihet på nätet
- Personlig integritet och lagen
- Immaterialrätt – upphovsrätt och patent

Straff, skadestånd och säkerhet

- Straffrätt och civilrätt
- Vad är ett "IT-brott"?
  - Datorintrång
  - Virusspridning
  - DDos-attacker
- Vad är tillåtet?
  - Datorsäkerhetsforskning?
  - DRM-knäckning?
  - Anonymitetsteknologier?

Datorbrott

- **Dataintrång, Brottsbalken 4:9 c:**
  - ”Den som i annat fall än som sägs i 8 och 9 §§ *olovligen* bereder sig tillgång till *upptagning för automatisk databehandling* eller olovligen ändrar eller utplånar eller i register för in sådan upptagning döms för *dataintrång* till böter eller fängelse i högst två år. Med upptagning avses härvid även uppgifter som är under befordran via elektroniskt eller annat liknande hjälpmedel för att användas för automatisk databehandling.”
- Vad är en ”upptagning”?
- Vad är ”olovligen”?

Avtalsrätt

- Leveransavtal
- Licensavtal
- Konsultavtal
- (Anställningsavtal)

- Standardavtal
- Begränsningar i avtalsfriheten

E-handelsrätt

- Konsumentsskydd
  - Distans- och hemförsäljningslag (2005:59)
  - Konsumentköplag (1990:932)
- Formkrav – elektroniska signaturer
  - Lag (2000:832) om kvalificerade elektroniska signaturer
- E-handelsdirektivet
- Automatiserade avtalsslut
- Bokföringsaspekter

Yttrandefrihet på nätet

- Grundlagsskyddet av yttrandefriheten
  - Utgivningsbevis för webbplatser
- Begreppet "journalistisk verksamhet"
- Ansvar för förmedlare
  - Lag (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlor
- Betydelsen av servers placering

Personlig integritet

- Vad är personlig integritet?
- Lagstadgat skydd:
  - RF 2:3 st 2: ” Varje medborgare skall i den utsträckning som närmare anges i lag skyddas mot att hans personliga integritet kränkes genom att uppgifter om honom registreras med hjälp av automatisk databehandling.”
  - Personuppgiftslag (1998:204)
  - Lag (2003:389) om elektronisk kommunikation, kap 6

Personuppgiftslagen

- **Definitioner (PUL 3 §):**
  - Personuppgifter: All slags information som direkt eller indirekt kan hänföras till en fysisk person som är i livet.
  - Behandling (av personuppgifter): Varje åtgärd eller serie åtgärder som vidtas i fråga om personuppgifter, vare sig det sker på automatisk väg eller inte, t.ex. insamling, registrering, organisering, lagring, bearbetning eller ändring, återvinning, inhämtande, användning, utlämnande genom översändande, spridning eller annat tillhandahållande av uppgifter, sammanställning eller samkörning, blockering, utplåning eller förstöring.
- **Hanteringsmodell till skillnad från missbruksmodell**

Personuppgiftslagen

- Undantag
  - 2 §: Bestämmelser som avviker från PUL
  - 7 § 1 st: Yttrandefrihetsgrundlagen
  - 7 § 2 st: Journalistisk verksamhet
  - 6 §: "led i en verksamhet av rent privat natur"
- Tillåten behandling av personuppgifter
  - 10 §: Samtycke eller nödvändighet
  - 15-21 §: Undantag från förbud att behandla känsliga personuppgifter

Personuppgiftslagen

- Övriga krav
  - 31 §: Säkerhetskraven
  - 36 §: Anmälningsskyldigheten
  - 33 §: Överföring till tredje land
- 3 §: Den personuppgiftsansvarige
  - 4 §: Ansvaret
  - 9 §: Grundläggande krav
  - 23 §: Informationsplikt

Personuppgiftslagen: Tre exempel

- Konfirmandlärmålet
- Ramsbromålet
- 21 §-undantaget för Antipiratbyrån/IFPI

Immateralrätt

- "Intellectual property"
- Utgörs av:
  - Upphovsrätt
  - Patent
  - Mönsterskydd
  - Varumärkesskydd
  - Med mera

Upphovsrätt

- Grundlagsskydd:
  - RF 2:19: ”Författare, konstnärer och fotografer äger rätt till sina verk enligt bestämmelser som meddelas i lag”
- Upphovrättslagen
  - Lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (URL)
  - URL 1 §: ”Den som har skapat ett litterärt eller konstnärligt verk har upphovsrätt till verket [...]”
  - Verkshöjd och originalitetskrav

Rättigheter enligt upphovsrättslagstiftningen

- 2 §: Ekonomiska rättigheter
  - Framställande av exemplar
  - Offentliggörande för allmänheten
- 3 §: Ideella rättigheter
  - Namngiven
  - Respekterad
  - Inte överlåtbar

Exemplarframställning

- Vad är exemplarframställande?
  - 2 § 2 st: ”varje direkt eller indirekt samt tillfällig eller permanent framställning av exemplar av verket, oavsett i vilken form eller med vilken metod den sker och oavsett om den sker helt eller delvis”
  - 11 a §: Undantag för temporära kopior
- Skydd för framställning av bearbetningar
  - 2 § 1 st: Översättningar, anpassningar

Offentlig- och tillgängliggörande

- 2 § 3 st: Fyra former av tillgängliggörande
  - Överföring
  - Framförande
  - Visning
  - Spridning
- 8 §: Tillgängliggörande till "allmänheten"
- Länkning
- Det första tillgängliggörandet

Närstående rättigheter

- 46 §: Inspelningar
- 47 §: Framföranden
- 48 §: Utsändningar
- 49 §: Kataloger/databaser
- 49 a §: Fotografier

Inskränkningar i upphovsrätten

- Tidsbegränsningar
  - 43 §: 70 år efter upphovsmannens död
  - För närstående rättigheter: 50 år efter framställning (15 för kataloger)
- Undantag för privat bruk
  - 12 §: Framställning av enstaka exemplar
    - Dock inte datorprogram eller digitala sammanställningar
    - Inte heller om förlagan är olovlig

Inskränkningar, forts

- 14 §: Undervisningssammanhang
  - 16 §: Arkiv och bibliotek
  - 17 §: Funktionshinderskopior
  - 22 §: Citaträtt
-
- 9 §: Myndighetsmaterial

Skydd för tekniska åtgärder

- 52 d §: Generellt förbud mot kringgående av kopieringsskydd
  - Gäller framför 12 § (privat bruk)
  - Krav på ”verkningsfull teknik”
    - Kopieringsskydd på CD jämfört med DVD
  - Undantag mot förbudet
    - 52 f §: För vissa undantag gentemot exemplarframställanförbudet
    - Eventuellt undantag för handlingar som inte är ”upphovsrättsligt relevanta”

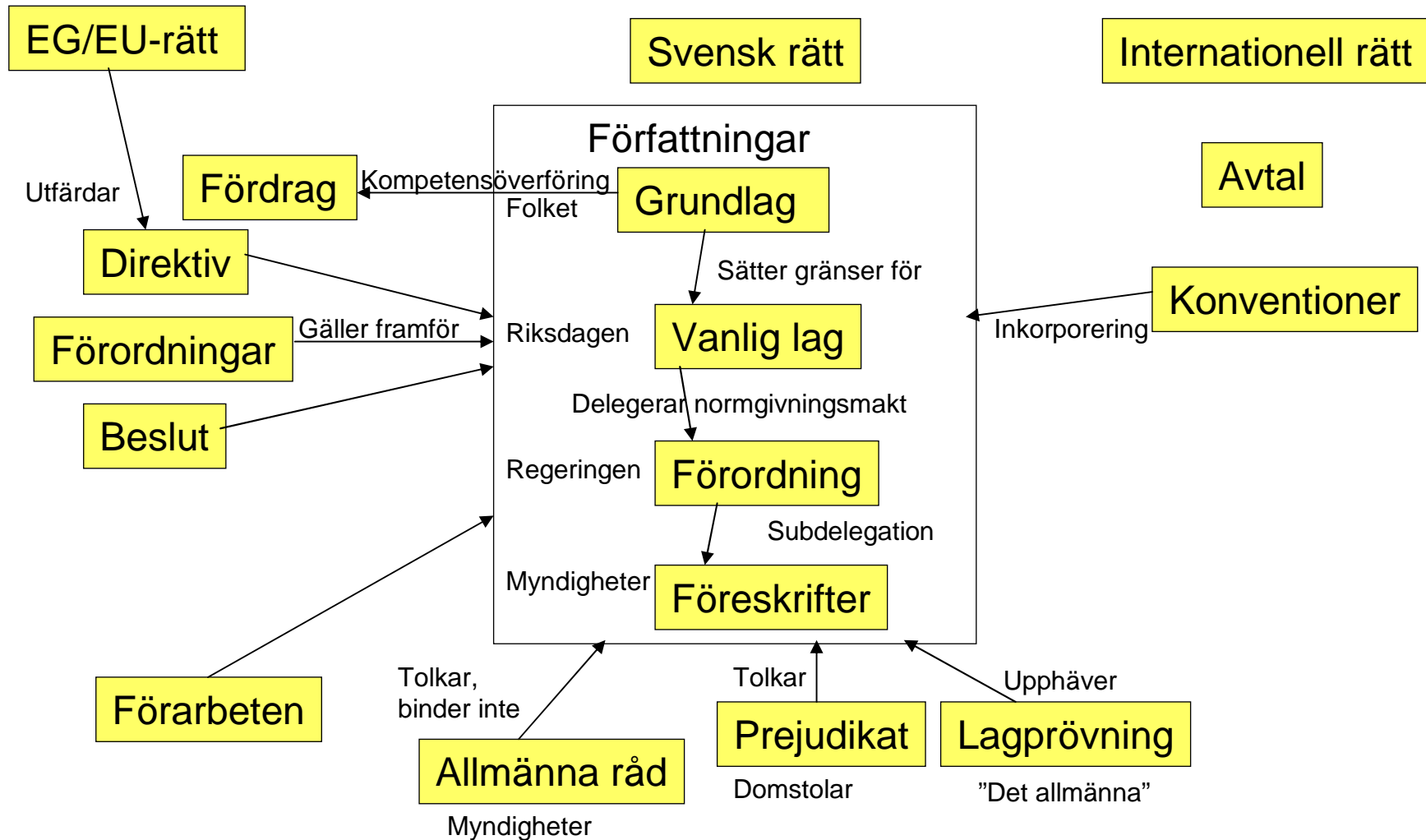
Patent

- **Patentlagen 1 §:** ”Den som har gjort en uppfinning, som kan tillgodogöras industriellt, eller den till vilken uppfinnarens rätt har övergått kan, enligt 1-10 kap. denna lag, efter ansökan beviljas patent på uppfinningen i Sverige och därigenom få ensamrätt att yrkesmässigt utnyttja uppfinningen.”
- **Mjukvarupatent**
  - **Svensk, europeisk och amerikansk praxis**
  - ” (2) The following in particular shall not be regarded as inventions within the meaning of paragraph 1 [...] schemes, rules and methods for performing mental acts, playing games or doing business, and programs for computers;
  - (3) The provisions of paragraph 2 shall exclude patentability of the subject-matter or activities referred to in that provision only to the extent to which a European patent application or European patent relates to such subject-matter or activities *as such*” (European patent convention)

Att lösa juridiska problem

- Identifiera berörda rättsområden
  - Få översikt genom den juridiska litteraturen
- Hitta grundläggande rättskällor
  - Lagstiftning
  - Avtal
- Hitta praxis eller förarbeten för tolkning
  - Sträck inte analogierna för långt
- Anlita en jurist!

Grundläggande rättskällelära

Rättskällor på nätet

- Regeringskansliets rättsdatabaser
  - <http://62.95.69.15/>
- Domstolsverket
  - <http://www.rattsinfosok.dom.se/>
- EUR-Lex
  - <http://europa.eu.int/eur-lex/lex/>
- Lagrummet
  - <http://www.lagrummet.se/>